

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет інженерно-педагогічної освіти
Кафедра професійної освіти та технологій за профілями

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри професійної освіти
та технологій за профілями

 Олексій МЕЛЬНИК
« 25 » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК07 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦДИСЦИПЛІН

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність **015.39 Професійна освіта. Цифрові технології**

Освітня програма **Професійна освіта (Комп'ютерні технології)**

Умань – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання спецдисциплін» для здобувачів вищої освіти спеціальності 015.39 Професійна освіта. Цифрові технології.

Розробник: Малишевський О. В., доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри професійної освіти та технологій за профілями

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри професійної освіти та технологій за профілями

Протокол № 1 від 25 серпня 2023 року

Завідувач кафедри ПО та ТП

_____ Мельник О. С.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету інженерно-педагогічної освіти

Протокол № 1 від 30 серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету інженерно-педагогічної освіти

_____ Кравченко Л. В.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	36	12
Лекційні	16	4
Семінарські / Практичні	20	8
Лабораторні		
Самостійна робота	84	108
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання спецдисциплін» («МВСД») є формування і розвиток компетентностей в галузі дидактики професійного навчання на основі сучасних освітніх технологій, а також засвоєння методики викладання спеціальних дисциплін спеціалізації «комп'ютерні технології» та підготовка здобувачів до освітньої діяльності в її межах.

Змістом методичної підготовки студентів мають бути усі компоненти його майбутньої педагогічної діяльності: знання (спеціальні, психолого-педагогічні, конкретно-методичні тощо), способи діяльності викладача спецдисциплін в галузі комп'ютерних технологій, певне бачення себе у такій діяльності, а також досвід творчої діяльності в теорії і практиці викладання спецдисциплін в галузі комп'ютерних технологій.

Для досягнення мети курс «МВСД» повинен розв'язати такі завдання:

- розкрити: значення інформаційної культури, інформатичної компетентності особистості у професійній (професійно-технічній) освіті; вплив і практичне значення засобів інформаційно-комунікаційних технологій та науково-технічного і соціально-економічного розвитку на освітню діяльність; місце спецдисциплін в галузі комп'ютерних технологій у системі фахової підготовки;

- забезпечити ґрунтовне вивчення студентами освітніх програм, підручників, навчальних і методичних посібників зі спеціальних дисциплін в галузі комп'ютерних технологій, способів використання в освітньому процесі обчислювальної техніки і педагогічних програмних засобів;

- виховати у майбутніх фахівців з професійної освіти творчий підхід до розв'язання проблем викладання спецдисциплін в галузі комп'ютерних технологій та використання обчислювальної техніки в освітньому процесі;

– сформувати у студентів достатні знання, вміння і навички, необхідні для практичного проведення освітньої діяльності в умовах цифровізації.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти;
- здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і реалізації освітнього процесу в професійній освіті;
- здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти;
- здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання;
- навички консультування у сфері професійної освіти;
- здатність здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти різних рівнів із застосуванням інноваційних та креативних технологій;
- здатність до організації комунікативних процесів та продуктивної співпраці у професійній діяльності.

Програмні результати навчання за ОП:

- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти;
- ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси у професійній, інноваційній та/або дослідницькій діяльності;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію;
- вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проектів;
- організовувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки і психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне та об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;
- створювати освітнє (у т. ч. й інклюзивне) середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання;
- здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади підготовки викладача спеціальних дисциплін

Тема 1. Теоретичні засади професійної освіти

Теоретичні основи професійної освіти. Проблеми професійної освіти у педагогічній теорії. Передумови підготовки фахівців для професійної освіти. Дидактичні принципи спеціальної підготовки.

Тема 2. Компетентнісний підхід як нова парадигма розвитку професійної освіти

Болонський процес як орієнтир розвитку освіти в європейському просторі. Кредитно-модульна система організації освітнього процесу. Компетентнісний підхід як концептуальна основа змісту, форм і методів навчання. Компетентнісний підхід в сучасній освіті. Зарубіжний досвід впровадження компетентнісного підходу в освіту. Компетентність як інтегральна характеристика фахівця. Функції професійно-педагогічної компетентності. Національна рамка кваліфікації. Стандарти професійної освіти.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу підготовки викладача спеціальних дисциплін

Правові засади функціонування освіти. Нормативно-правове забезпечення професійної освіти. Національна рамка кваліфікації. Галузевий стандарт. Локальні акти.

Змістовий модуль 2. Методичні аспекти викладання спеціальних дисциплін

Тема 4. Методика вивчення основ алгоритмізації. Ідеї і методи структурного програмування.

Методика навчання загальних методів розв'язування задач з інформатики.

Сучасний підхід до вивчення основ алгоритмізації. Методика ознайомлення учнів з поняттям моделі. Формування поняття алгоритму. Ідеї та методи структурного програмування.

Тема 5. Методика вивчення мов програмування. Методика навчання елементів логіки.

Етапи розв'язування задач з використанням комп'ютера. Поняття програми та мови програмування. Поняття мови програмування. Класифікація мов програмування. Формування поняття транслятора. Середовище програмування. Процедури введення-виведення. Підпрограми-процедури. Вказівки повторення. Вказівки розгалуження. Табличні величини. Рядкові величини.

Тема 6. Методика вивчення комп'ютерних мереж.

Типи локальних комп'ютерних мереж. Топологія локальних комп'ютерних мереж. Принципи будови Інтернету. Три складових сучасного Інтернету. Ресурси Інтернету. Під'єднання до Інтернету.

Тема 7. Методика вивчення основних послуг Internet. Методика організації пошуку інформації в Internet.

Послуга WWW. Принципи адресації інформаційних ресурсів. Електронна пошта. Телеконференції. Форум. Пошукові машини. Синтаксис пошукових запитів. Організація пошуку в глобальній мережі Інтернет.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Теоретико-методологічні засади підготовки викладача спеціальних дисциплін												
Тема 1. Теоретичні засади професійної освіти	14	2				12	16					16
Тема 2. Компетентнісний підхід як нова парадигма розвитку професійної освіти	16	4				12	18	2				16
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу підготовки викладача спеціальних дисциплін	14	2				12	18	2				16
Разом за змістовим модулем 1	44	8				36	52	4				48
Змістовий модуль 2.												
Методичні аспекти викладання спеціальних дисциплін												
Тема 4. Методика вивчення основ алгоритмізації. Ідеї і методи структурного програмування. Методика навчання загальних методів розв'язування задач з інформатики.	20	2	6			12	17		2			15
Тема 5. Методика вивчення мов програмування. Методика навчання елементів логіки.	20	2	6			12	17		2			15
Тема 6. Методика вивчення комп'ютерних мереж.	18	2	4			12	17		2			15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Методика вивчення основних послуг Internet. Методика організації пошуку інформації в Internet.	18	2	4			12	17		2			15
Разом за змістовим модулем 2	76	8	20			48	68		8			60
Усього годин	120	16	20			84	120	4	8			108
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	120	16	20			84	120	4	8			108

6. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Розробка плану-конспекту з теми «Основи алгоритмізації»	2	
2.	Розробка системи конспектів уроків з теми «Основи програмування»	4	2
3.	Розробка плану-конспекту з теми «Послуги Інтернет»	2	
4.	Розробка уроку-подорожі з використанням глобальної мережі Інтернет	2	2
5.	Розробка плану-конспекту уроку узагальнення й систематизації знань з теми «Служби Інтернету»	2	2
6.	Розробка плану-конспекту заняття з використанням хмарних технологій	4	2
7.	Розв'язування задач з теми «Мови програмування»	4	
	Всього	20	8

7. Самостійна робота

Самостійна робота включає такі форми: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання, у зв'язку з цим складання їх конспектів, планів, тез; поглиблене вивчення наукової, психолого-педагогічної, методичної літератури на задану тему; підготовка до виступу з доповідями, звітами, повідомленнями, рефератами; виконання письмових контрольних або тестових завдань.

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Теоретичні засади професійної освіти	12	16
2.	Компетентнісний підхід як нова парадигма розвитку професійної освіти	12	16
3.	Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу підготовки викладача спеціальних дисциплін	12	16
4.	Методика вивчення основ алгоритмізації. Ідеї і методи структурного програмування. Методика навчання загальних методів розв'язування задач з інформатики.	12	15
5.	Методика вивчення мов програмування. Методика навчання елементів логіки.	12	15
6.	Методика вивчення комп'ютерних мереж.	12	15
7.	Методика вивчення основних послуг Internet. Методика організації пошуку інформації в Internet.	12	15
	Всього	84	108

8. Методи навчання

Словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, лекція-візуалізація, проблемна лекція, дискусії).

Наочні (демонстрація презентацій, відео матеріалів).

Практичні (спостереження, розв'язування педагогічних задач, метод ситуаційно-рольових ігор; метод ситуаційного аналізу; проблемне навчання; відпрацювання навичок; частково-пошуковий метод; дослідницький метод, інтерактивне навчання).

9. Методи контролю

Для оцінювання навчальних досягнень студентів використовуються такі методи контролю: усне опитування, поточне оцінювання, короткочасні письмові самостійні роботи, підсумкові контрольні роботи за кожен модуль, підсумковий письмовий або електронний тест, оцінювання активності під час лабораторно-практичних занять, оцінювання ІНДЗ, самостійних робіт.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Сума балів за національною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності
1	2	3	4	5
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	Високий (творчий)
82–89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній (конструктивно-варіативний)
75–81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	
69–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)
60–68	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за низький, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	

1	2	3	4	5
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів об'єктів.	

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		Підсумковий контроль	Сума (max)
	T1–T3	T4–T5		
30	30	30	10	100

12. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

При вивченні навчальної дисципліни використовуються: нормативно-правові документи, опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (у т.ч. розміщений на платформі дистанційного навчання «Moodle»), мультимедійні комплекси, електронні підручники, Інтернет-ресурси, шкільні підручники, робочі зошити, методичні посібники і рекомендації, дидактичний матеріал.

14. Рекомендована література

Основна

1. Безноско І. С., Джога Д. С., Ковтанюк М. С. Інноваційні технології навчання інформатичних дисциплін / за ред. М. О. Медведєвої, І. М. Тягай. Умань: Сочінський М. М., 2021. 234 с.
2. Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьєва О. О., Матукова Г. І. Методика викладання у вищій школі. Київ: КНТ, 2017. 261 с.
3. Методика викладання у вищій школі / уклад. : О. Л. Кірдан, О. П. Кірдан. Умань: Візаві, 2021. 195 с.
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 280 с.

Допоміжна

1. Вовконівська Н. СУБД Access. Лабораторний практикум. Київ: Шкільний світ, 2008. 120 с.
2. Глушков С. В., Сурядний А. С. Персональний комп'ютер для учителя. Харків: Фолио, 2003. 507 с.
3. Довідник вчителя інформатики в запитаннях та відповідях / Авт. Упоряди. Н. С. Прокопенко, Т. Г. Проценко. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 496 с.
4. Економічні задачі в Excel / Упоряд. Н. Вовковінська. Київ: Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с.
5. Забарна А. П. Організація навчання інформатики у профільній школі. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 128 с.
6. Завадський І. О., Заболотний Р. І. Основи візуального програмування. Київ: Вид. група ВНУ, 2008. 272 с.
7. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2022. 579 с.
8. Зарецька І. Т., Семенова Т. В., Соколов О. Ю. Методичний посібник з інформатики. Харків: Факт, 2004. 184 с.
9. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О. І. Пушкаря. Київ: Видавничий центр «Академія», 2003. 704 с.
10. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі. Київ: КНТ, 2019. 223 с.
11. Книга вчителя інформатики: Довідково-методичне видання / Упоряд. Н. С. Прокопенко, Т. Г. Проценко. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 256 с.
12. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротинко Н. Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс / За ред. В. М. Кухаренка. Харків: НТУ «ХП», «Торсінг», 2002. 320 с.

13. Методика навчання інформатики. У 4.ч. / уклад. Л. М. Паршукова. Умань: Жовтий О. О., 2014. Ч. 1. 130 с.
14. Методика навчання інформатики. У 4.ч. / уклад. Л. М. Паршукова. Умань: Жовтий О. О., 2014. Ч. 2. 105 с.
15. Методика навчання інформатики. У 4.ч. / уклад. Л. М. Паршукова. Умань: Жовтий О. О., 2016. Ч. 3. 101 с.
16. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики: посібник для студентів пед. університетів. Київ: Курс, 2002. 895 с.
17. Морзе Н. В., Дубова Т. В. Лабораторний практикум з методики навчання інформатики. Київ: Курс, 2003. 242 с.
18. Полька Н. С. Гігієнічні аспекти охорони здоров'я школярів під час роботи з персональними комп'ютерами. *Комп'ютер у школі та сім'ї*, № 4, 1998. С. 43–45.
19. Полька Н.С. Санітарно-гігієнічні норми. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. № 4, 1999. С. 52–55; № 1, 2000. С. 53–56; № 2, 2000. С. 42–46.
20. Ставровський А., Скляр І. Програмуємо правильно: у 2 ч. Київ: Шкільний світ, 2007. Ч. 2. 128 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційне представництво Президента України – www.president.gov.ua
2. Міністерство освіти і науки України – www.mon.gov.ua
3. Сайт Верховної Ради України – rada.gov.ua
4. Сайт ЗАТ «Інформтехнологія» – www.nau.kiev.ua
5. Законодавство, новини, договори – www.liga.net
6. Навчальні програми – mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html

Наукові бібліотеки

7. Електронні бібліотеки – www.library.kr.ua/libworld/elib.html
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
9. Тексти з комп'ютерних технологій InfoCiti (Київ) – www.infocity.kiev.ua
10. Библиотека на Meta.Ua (Харьков) – lib.meta.ua
11. Державна бібліотека України для юнацтва (Київ) – www.4uth.gov.ua
12. Бібліотека уманського державного педагогічного університету – <https://library.udpu.edu.ua/>